

Een fragment uit het boekje: "Een nieuwe thuis"

Een tuinlamp aan het einde van de tunnel

Het mooiste is dat ik haar vertrouwen heb gewonnen. Ik bleef lange tijd naast haar staan, dus ik werd een vaste waarde in haar leven. Geen wisselende hulpverleners maar één contactpersoon waarmee zij een band kon opbouwen en ik met haar. De opdracht kwam vanuit een GGZ instelling. Om een jonge vrouw uit Afrika, een slachtoffer van mensenhandel, te begeleiden en te helpen integreren in de Nederlandse samenleving. Ze had echt op jonge leeftijd al te veel zwaar verkeerde dingen meegemaakt. Ze was als slavin iemands bezit geweest, van al haar mensen-rechten beroofd, daarbij ook mishandeld. Ze was zo ver heen, dat ze niet meer wist wat of wie te vertrouwen. Ze kampte ook met heftige angst-aanvallen, psychoses zelfs, ten gevolge van een post traumatisch stress syndroom. Die angsten blokkeerden haar om nog de deur uit te gaan.

Als ze dat wel deed, bleek ze ten gevolge van haar ervaringen zodanig kwetsbaar dat ze daardoor even makkelijk omging met weer precies het verkeerde soort mensen. Toen ik aan haar werd gekoppeld was ze twee jaar in Nederland en sprak eigenlijk alleen Engels. Ze had een huisje toegewezen gekregen en volgde een inburgeringscursus, maar deed simpelweg de deur niet open als ik bij haar aanbelde. Zo kon ik de eerste paar keer onverrichter zake weer naar huis. Daarna ben ik samen met een medewerker van de GGZ instelling langs gegaan die over een sleutel beschikte en die heeft de voordeur voor me open gedaan. Een week later bezocht ik haar, onaangekondigd. Hoe tegenstrijdig ook, als ik haar vertrouwen wilde winnen moest ik wel minstens een vorm van contact eenzijdig afdwingen.

Het toegewezen huis had een compleet verwilderde tuin, die er bepaald niet uitnodigend uitzag. Ik stelde haar voor dat ik iemand zou vinden voor haar, om van de tuin iets gezelligs te maken. Ze stemde toe. Ik was ervan doordrongen dat ik, in alles wat ik toezegde, vanaf het begin, ook echt woord moest houden, om haar vertrouwen te helpen herstellen. De tuin was de eerste kleine barrière die ik zo slechte. Vervolgens heb ik steeds verbeteringen gesuggereerd en kleine dingen toegezegd en die ook steeds waargemaakt. Toen kwam ze uit zichzelf met de vraag om een tuinlamp, een licht waardoor het buiten achter het huis niet zo donker bleef. Nadat ik ook die voor haar op afspraak had laten aanleggen leek een sprankje kalmte over haar te komen, dankzij bestendig vertrouwen -vrij letterlijk -een licht in de duisternis. Ze bracht het op, voorzichtig naar vertrouwen te zoeken. We kwamen verder. Veel tijd ging op aan lange gesprekken, over haar dromen, maar ook over diep gevoelde behoefte aan wraak, te nemen op personen die haar leed hadden berokkend. Ze leefde nog heel geankerd aan haar verleden.

Ik deed mijn best om haar meer naar toekomst-mogelijkheden te laten kijken. Investeer in je kansen, vergeet het verleden. Stel je, vanuit hier en nu, in op de dag van morgen. Stap voor stap werden opvallende resultaten geboekt. Zo bouwde ze haar rustgevende medicatie af. Ondertussen bleef ik bij de wacht als het ging om met welke mensen ze omging. Een deel van haar kennissenkring zou ze echt moeten loslaten, wilde ze zelfstandig in haar kracht komen te staan. Ik moest haar daarbij schijnbaar steeds opnieuw behoeden, bij herhaling uitleggen hoe zij, als aantrekkelijke, mooie jonge vrouw, makkelijk het soort van aandacht krijgt van mensen die niet altijd de beste bedoelingen hebben.

Wat het voor haar moeilijk maakte was dat ze de sociale spelregels tussen mannen en vrouwen niet altijd goed las. Zo was in haar cultuur het spel heel direct. Wanneer een man een vrouw recht aankijkt en openlijk naar haar lacht, is daarmee meteen duidelijk dat hij een zekere vorm van

aandacht van je verlangt. In Nederland is het spel niet alleen veel minder direct, maar ingewikkelder, een man kan je hier lachend aankijken zonder dat hij daarmee nou per se bepaalde bijbedoelingen heeft. Ik liet haar stukje bij beetje allerlei aspecten van de Nederlandse cultuur beleven. Ik nam haar mee naar een mooi restaurant, zo zijn we ook eens naar het Kurhaus in Scheveningen gegaan. Zij vond het schitterend en genoot zichtbaar volop, als een ober haar daarbij beleefd vriendelijk met een open glimlach begroette.

Hoewel ze oorspronkelijk uit een Islamitisch land kwam, wilde ze dat geloof niet meer openlijk belijden en ook geen hoofddoek meer dragen. Ze had het er moeilijk mee om daar tegenover haar zus voor uit te komen. Dat werden heel emotionele discussies. Ik hield haar daarbij steeds voor: "Houd van jezelf, heb vertrouwen in jezelf. Als jij geen hoofddoek wil, is dat alleen aan jou." Ik stimuleerde haar om steeds in dit soort grote en kleine kwesties zelfstandige, onafhankelijke keuzes te maken. Op het moment dat zij haar hoofddoek resoluut en definitief afdeed, zag ik dat als een teken dat ze meer afstand kon nemen van haar verleden en zich sterker voelde naar haar toekomst.

Op een geëigend moment heb ik een mannelijke begeleider uit onze organisatie voorgesteld als medebegeleider. Dat was behoorlijk spannend. Al die tijd was er geen enkele man bij haar het huis ingekomen. Onzeker hoe het uit zou pakken heb ik hem dus wat behoedzaam aan haar voorgesteld en met succes. De connectie was en bleef vanaf de eerste ontmoeting goed. Op de achtergrond bleef ik natuurlijk nauwlettend monitoren. Ik hield met haar regelmatig telefonisch contact. Onder de begeleiding van de mannelijke collega vond ze de motivatie om de Nederlandse taal te leren. Ze ging toekomst gericht doelen stellen, haar rijbewijs halen, studeren. Steeds één stap tegelijk nemend werkten we aan de meest praktisch haalbare doelen. Het belangrijkste was dat zij zelfvertrouwen ontwikkelde.

Ik werd getuige van hoe ze van haar nieuwe, hervonden zelf leerde houden. Ze heeft een enorm groeiproces doorgemaakt: van een gebroken angstig en kwetsbaar wezen naar een zelf bewuste dame met plannen en dromen, die plots in haarzelf durfde te geloven. Dat ging met vallen en opstaan en ook wel met de nodige verwarring gepaard, want wanneer je het verleden los moet laten, om de toekomst aan te gaan, ben je in het hier en nu soms de grond onder je voeten helemaal kwijt. Je moet alles los durven laten om een nieuw begin te maken, om een nieuwe identiteit aan te nemen. En dat kan je niet vanuit angst, alleen vanuit vertrouwen. In totaal hebben wij haar vier jaar begeleid. Twee maanden geleden heeft ze mij gebeld. Ze heeft werk gevonden en was daar dolblij over.

